

Recenzja

osiągnięć naukowych i aktywności naukowej dr Martyny Barbary Wilbrandt-Gotowicz,
sporządzona dla celów postępowania habilitacyjnego

1. Uwagi ogólne dotyczące podstaw oraz kryteriów oceny osiągnięć naukowych i aktywności naukowej Kandydatki do tytułu naukowego doktora habilitowanego

Stosownie do regulacji art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r. poz. 1852 ze zm.), zwanej dalej ustawą, do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień naukowy doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu tego stopnia, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną, przy czym osiągnięciami, o którym mowa, mogą być w myśl przepisu ust. 2 ww. artykułu ustawy: 1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie; 2) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; 3) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Zadaniem recenzenta jest zatem ocena osiągnięć naukowych Kandydatki do stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w dyscyplinie prawo, uzyskanych po otrzymaniu stopnia doktora, w zakresie wymaganym ustawą (znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej) oraz aktywności naukowej z tego okresu pod kątem tego czy można ją uznać za istotną tak jak tego wymaga ustawodawca. Czyniąc to recenzent jest związany kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165), a są nimi: osiągnięcia naukowo-badawcze w określonych dziedzinach nauki i sztuki lub obszarze wiedzy, współpraca międzynarodowa, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody, co nie pozostaje bez wpływu na zakres przedmiotowy recenzji. Zgodnie ze wzorem dorobku habilitacyjnego, przygotowanego przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną, dorobek ten

powinien zostać sklasyfikowany w trzech częściach: wykazu publikacji stanowiących osiągnięcia naukowe oraz znaczny wkład w rozwój określony dyscypliny naukowej, wykazu innych opublikowanych prac naukowych wraz ze wskaźnikami dokonań naukowych oraz dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej.

Szczegółowe kryteria oceny osiągnięć naukowo-badawczych precyzują przepisy § 4 pkt 1–8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego wespół z regulacją § 3 pkt 2 tego rozporządzenia. Są to w szczególności: autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych, w tym znajdujących się w stosownych międzynarodowych bazach naukowych, a także w innych wydawnictwach i czasopismach międzynarodowych lub krajowych z danego obszaru wiedzy, a nadto referaty na międzynarodowe i krajowe konferencje tematyczne oraz nagrody za działalność naukową. Mając na uwadze fakt, że spełnienie w naukach prawnych wymogu autorstwa lub współautorstwa publikacji znajdujących się w ww. bazach naukowych jest istotnie utrudnione lub wręcz niemożliwe (w bazie Web of Science nie znajdują się czasopisma z zakresu prawa, a na liście ERIH nie ma w zasadzie pozycji z obszaru nauk społecznych, w którym pomieszczone są nauki prawne) istotnego znaczenia nabierają owe inne publikacje z wydawnictw i czasopism naukowych: międzynarodowych i krajowych. Nic tedy dziwnego, że to te ostatnie publikacje będą w głównej mierze przedmiotem oceny osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki w przedmiotowym zakresie.

Jeżeli zaś chodzi o ocenę dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej Habilitantki to w tym przypadku będzie ona dokonana przede wszystkim na podstawie udziału w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, uczestnictwa w międzynarodowych i krajowych programach badawczych, osiągnięć dydaktycznych i związanych z nimi osiągnięć w zakresie popularyzacji nauki, udziału w zespołach eksperckich oraz opieki naukowej nad doktorantami i studentami.

2. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki

1) Monografia *Zintegrowane z prawem Unii Europejskiej postępowania administracyjne*, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2017

Coraz szersze ustanawianie przez prawodawcę unijnego norm procesowych zawartych w unijnych rozporządzeniach bądź determinowanie pewnych rozwiązań formalnych w wymagających implementacji dyrektywach jest niewątpliwie czynnikiem prowadzącym – jak pisze Autorka (autoreferat, s. 5) – do wykształcania się nowych modeli proceduralnych, ale również do modyfikacji instytucji i rozwiązań procesowych występujących tradycyjnie w systemach prawnych państw członkowskich. Autorka, dostrzegając potrzebę identyfikacji

zakresu tego zjawiska, jak i wyznaczenia jego następstw dla praktyki stosowania prawa, zasadnie zatem stara się konstruować i charakteryzować koncepcję zintegrowanych postępowań administracyjnych. Czyni to ze szczególnym uwzględnieniem tych procedur, które realizowane są przez krajowe organy administracji lub przy ich współudziale, co nie było dotąd przedmiotem szerszego zainteresowania. Nawet występujące dotychczas w literaturze zachodniej (np. H.P. Hehl, *Europäisches Verwaltungsverfahren und Gemeinschaftsverfassung. Eine Studie gemeinschaftsrechtlicher Verfahrensgrundsätze unter besonderer Berücksichtigung „mehrstufiger“ Verwaltungsverfahren*, Berlin 2002, s. 29 czy H.C.H. Hoffman, G.C. Rowe, A.H. Türk, *Administrative law and policy of the European Union*, New York 2011), a tym bardziej w literaturze krajowej (np. J. Supernat, *Administracja Unii Europejskiej. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2013, s. 26) koncepcje postępowań wielostopniowych czy złożonych, jak również postępowań mieszanych bądź wielojurysdykcyjnych, mimo że są interesujące, to jednak oparte na perspektywie europejskiej. Nie uwzględniają, co zasadnie podkreśla Autorka, perspektywy organów administracji państw członkowskich, nie obejmują nadto tych postępowań, które są prowadzone wyłącznie przez organy państw członkowskich przy zastosowaniu, obok norm krajowych, norm proceduralnych pochodzenia unijnego.

Zgodzić się trzeba z Autorką, że podjęta przez Nią tematyka wpisuje się w szerszą debatę na temat współczesnego kształtu procedur administracyjnych; w tym procesie poszukiwania mechanizmów umożliwiających wyważanie w toku różnego typu postępowań odmiennych interesów i racji oraz sposobów ich ochrony. Przejawem tego są m.in. propozycje i rozwiązania służące reformowaniu polskiego Kodeksu postępowania administracyjnego.

W tym kontekście uzasadnienie wyboru tematu sformułowane przez Autorkę uznać należy za przekonujące. Rzeczywiście brak jest w doktrynie całościowej analizy zjawiska europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym w ujęciu systemowym, mimo że nasila się praktyka ustanawiania w unijnych rozporządzeniach i dyrektywach administracyjnych norm procesowych, w szczególności odnoszących się do krajowych organów administracji, co przemawia za wyodrębnieniem kategorii postępowań zintegrowanych. Wzrasta też znaczenie norm procesowych, w tym determinowanych prawem unijnym, w sferze ochrony praw jednostki oraz w kontekście postulatu efektywności administracji publicznej. To wszystko wywołuje potrzebę nakreślenia modelu stosowania prawa przez organy krajowe w postępowaniach zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej.

Przedstawiona jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 116 ust. 2 ustawy o stopniach i tytule naukowym rozprawa obejmuje w rezultacie szczególnie rodzaj postępowań administracyjnych, które determinowane są przez normy procesowe przyjmowane przez prawodawcę unijnego. Postępowania tego typu Autorka umownie nazywa postępowaniami zintegrowanymi z prawem Unii Europejskiej. Zasadnie podkreśla, że występują one na trzech poziomach władczego ustalania sytuacji prawnej jednostki – krajowym (przez krajowy organ administracji), transnarodowym (przez organy różnych państw członkowskich) oraz unijnym (przez organy, instytucje i jednostki organizacyjne UE), a ich kształtowanie jest rezultatem postępującego zjawiska europeizacji w dziedzinie prawa administracyjnego, które dotyczy współcześnie nie tylko ujednolicania rozwiązań prawa materialnego, ale również norm procesowych. Jest to rzeczywiście przejaw europeizacji w ujęciu systemowym, prowadzoneJ za pośrednictwem metody sektorowej, choć podejmowane są także próby opracowania kompleksowego aktu o charakterze kodeksu postępowania administracyjnego UE (np. *ReNEUAL. Model kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej*, red. M. Wierzbowski, H.C.H. Hofmann, J.-P. Schneider, J. Ziller *et al.*, red. wyd. polskiego M. Wierzbowski, A. Krackowski, Warszawa 2015).

Nie dziwi zatem, że celem generalnym rozprawy Autorka czyni zbadanie zjawiska europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym w ujęciu systemowym łączonym z ustanawianiem przez prawodawcę unijnego wiążących norm proceduralnych, a główną tezę pracy sprowadza do twierdzenia, iż proces europeizacji prawa o postępowaniu administracyjnym prowadzi do wykształcenia się specyficznej kategorii postępowań determinowanych prawem unijnym – postępowań administracyjnych zintegrowanych z prawem UE.

W rozprawie Autorka analizuje poszczególne modele procedur zintegrowanych, w szczególności te z nich, które – jak już powiedziano – prowadzone są przez organy krajowe lub we współdziałaniu z tymi organami. Stawia w tym zakresie szereg tez odnoszących się do stosowania unijnych norm procesowych przez krajowe organy administracji, m.in. związanych z ograniczeniem autonomii proceduralnej państw członkowskich, koniecznością współstosowania krajowych i unijnych norm proceduralnych w celu zapewnienia efektywności prawa unijnego i realizacji prawa do dobrej administracji w postępowaniach zintegrowanych oraz kształtowaniem się pod wpływem prawa unijnego nie tylko nowych modeli proceduralnych, lecz również instytucji i rozwiązań procesowych. Z tezami tymi nie sposób jest się nie zgodzić, tym bardziej że w celu ich weryfikacji Autorka dokonuje rzetelnej analizy teoretycznej i empirycznej. Opracowanie posiada przy tym wymiar praktyczny.

Wskazuje bowiem z jakiego typu problemami stykają się organy administracji w postępowaniach determinowanych unijnymi normami procesowymi i do jakich przepisów oraz w jaki sposób powinny się one odwoływać, by zapewnić realizację zasad prawa UE, w tym prawa do dobrej administracji.

W prowadzonych badaniach Autorka sprawnie posługuje się metodą dogmatyczną, porównawczą i teoretycznoprawną. Wystarczająco korzysta z polskiej oraz zagranicznej literatury z dziedziny prawa administracyjnego, prawa europejskiego oraz posiłkowo prawa konstytucyjnego i prawa międzynarodowego. W celu analizy wpływu unijnych norm procesowych na wszczęcie postępowania, jego przebieg i rozstrzygnięcia wydawane przez organy administracji dokonuje przeglądu obowiązujących rozporządzeń i dyrektyw pod kątem występowania regulacji procesowych determinujących tok postępowań, w szczególności prowadzonych przez krajowe organy administracji. Poza aktami prawa wtórnego, odwołuje się do unijnych traktatów, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Karty Praw Podstawowych UE oraz wybranych dokumentów *soft law*. Zasadnie sięga też do opracowanego przez ReNEUAL modelu kodeksu postępowania administracyjnego UE oraz propozycji rozporządzenia w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej. To wszystko daje podstawy do formułowania wniosków o charakterze teoretycznym, a w tym dynamicznej definicji postępowania administracyjnego, definicji postępowań zintegrowanych (z prawem UE), poszczególnych modeli postępowań zintegrowanych oraz modelu współstosowania krajowych i unijnych norm procesowych w postępowaniach zintegrowanych przede wszystkim o zdecentralizowanym charakterze. Warto zwrócić uwagę na to, że dla oceny wpływu unijnych norm procesowych na poszczególne fazy postępowań zintegrowanych prowadzonych przez organy krajowe lub przy ich współudziale w pracy przyjęto i zastosowano jednolite testy: zakresowości (zakresu przedmiotowego unijnych regulacji procesowych), koherencji (spójności tych regulacji), efektywności (w związku ze współstosowaniem krajowych i unijnych norm procesowych oraz implementacją norm unijnych w prawie krajowym), gwarancyjności (realizacji praw proceduralnych jednostek i realizacji w postępowaniach zintegrowanych koncepcji prawa do dobrej administracji), jak również test modernizacyjny (innowacyjnych względem k.p.a. rozwiązań procesowych).

Na treść rozprawy składają się dwie części – ogólna o charakterze teoretycznym oraz szczegółowa – opierająca się na analizie konkretnych rozwiązań procesowych. W pierwszej z nich Autorka analizuje tematykę zintegrowanych procedur administracyjnych w szerszym kontekście systemu przepisów o postępowaniu administracyjnym (rozdz. 1) oraz europeizację

prawa (rozdz. 2), a następnie opisuje konstrukcję zintegrowanych postępowań administracyjnych jako rezultatu kształtowania się nowych modeli proceduralnych i instytucji procesowych (rozdz. 3). W drugiej części Autorka dokonuje analizy unijnych norm procesowych powiązanych z fazą wszczęcia postępowania (rozdz. 4), jego przebiegu (rozdz. 5) oraz wydawania rozstrzygnięć i ich kontroli (rozdz. 6).

Ze zdecydowaną większością tez i twierdzeń Autorki zgadzam się, choć nie zawsze w pełni. W szczególności podzielam pogląd, że przemiany systemu przepisów o postępowaniu administracyjnym (w tym na skutek europeizacji) przemawiają za przyjęciem dynamicznej definicji postępowania administracyjnego, zgodnie z którą pojęciem tym obejmuje nie tylko ciągi czynności proceduralnych zmierzające do rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej w formie decyzji indywidualnej, lecz i decyzji generalnej, jak również tzw. kompleksy proceduralne o hybrydowym charakterze (mieszane tryby postępowań administracyjnych), których jednym z elementów może być postępowanie jurysdykcyjne, a decyzja administracyjna stanowi formę alternatywną względem czynności materialno-technicznej czy umowy administracyjnej. Rzeczywiście zawężanie pojęcia postępowania administracyjnego do postępowania jurysdykcyjnego zmierzającego do załatwienia sprawy w formie decyzji wydanej wyłącznie przez krajowy organ administracji, nie dawałoby szans na gruntowną analizę problemu.

Zgadzam się, że z punktu widzenia krajowego systemu prawnego europeizacja jest jednym z czynników atomizacji procedury administracyjnej, czy szeroko ujmowanej dekodyfikacji postępowania administracyjnego. Jeżeli tak to rzeczywiście prowadzone przez organy krajowe postępowania, w których wymagane jest stosowanie norm procesowych determinowanych prawem unijnym, powinny być traktowane jako postępowania szczególne względem modelu kodeksowego, a zjawisko ustanawiania unijnych norm procesowych może być postrzegane jako czynnik modernizacji, specjalizacji, technicyzacji, czy nawet uproszczenia postępowania administracyjnego w danej dziedzinie dla jak najefektywniejszej realizacji prawa materialnego. Jeżeli tak to szkoda, że Autorka nie zajęła w tej mierze jeszcze bardziej zdecydowanego stanowiska, podnosząc że dekodyfikacja procedury administracyjnej nie jest zjawiskiem negatywnym, a świadczy jedynie o obiektywnych procesach przemian współczesnej administracji. Tym bardziej że jak dalej zasadnie podnosi Autorka współcześnie konieczne jest wyróżnienie kategorii zintegrowanego (z prawem UE) postępowania administracyjnego jako odrębnego typu procedur zmierzających do ukształtowania sytuacji prawnej jednostki w realiach multicentryczności systemów prawnych.

Zgadzam się też z Autorką, że w istocie nie istnieje jeden modelowy typ postępowania zintegrowanego. Występują one bowiem zarówno na poziomie unijnym, krajowym, jak i transnarodowym. Charakter prawny administracyjnych stosunków procesowych w takich postępowaniach również nie jest jednolity, bo obejmuje nie tylko warianty proste (organ – strona), lecz także złożone, oparte na sieciowym układzie współdziałających organów i innych podmiotów biorących udział w postępowaniu. Przyjęcie kryterium występowania regulacji proceduralnej (norm procesowych) w unijnym prawie pochodnym umożliwia jednak w miarę precyzyjne wyróżnienie tego typu postępowań, jak również ich modeli, które zostały w pracy opisane (jako model zdecentralizowany prosty, zdecentralizowany złożony, scentralizowane prosty, scentralizowany złożony i modele mieszane). Takie ujęcie pozwala na rozpatrywanie zjawiska europeizacji prawa rozumianej szeroko – nie tylko jako oddziaływania na krajowe porządki prawne (aspekt wewnętrzny), ale również jako procesu wykształcania się europejskiej przestrzeni prawnej (aspekt zewnętrzny). I w tej mierze trudno byłoby się z Autorką nie zgodzić.

Podzielam pogląd, że występowanie ww. postępowań zintegrowanych rzeczywiście stanowi zarówno przejaw, jak i następstwo europeizacji. Wiąże się z harmonizacją prawa w wymiarze krajowym, transnarodowym i unijnym. Umożliwia porównywanie instytucji i rozwiązań procesowych wiążących administrację państw członkowskich i administrację UE, a także poszukiwanie wspólnych standardów procesowych właściwych europejskiej przestrzeni prawnej. Szkoda, że Autorka, zauważając ten ważny problem nie poświęciła więcej uwagi owym standardom, a to przecież one kształtują w dużej mierze prawo obywatela do dobrej administracji, o której Autorka pisze w pracy, zasadnie stwierdzając, że realizacja wynikającego z art. 41 KPP prawa do dobrej administracji w głównej mierze zabezpieczana jest przez mechanizm odpowiedniego stosowania norm proceduralnych.

Zgadzam się, że europeizacja prawa o postępowaniu administracyjnym istotnie wpływa na kształt poszczególnych instytucji procesowych. Ten problem Autorka przeanalizowała głównie w odniesieniu do procedur zdecentralizowanych, badając w szczególności oddziaływanie unijnych norm procesowych na aktualizację ogólnych zasad związanych z tokiem postępowania, choć nie sposób nie zauważyć, że nie tylko owe zasady kształtują podstawowe instytucje procesowe.

Oczywiście zarówno ostatnia podniesiona uwaga, jak i wcześniejsze uwagi dyskusyjne, nie umniejszają wartości rozprawy. Stanowią natomiast o nieco innym spojrzeniu na podnoszone problemy i jako takie nie wpływają znacząco na ocenę pracy. Ocena ta pozostaje niezmienna. teoretyczna doniosłość problematyki, jej oryginalne ujęcie, wreszcie

dojrzały warsztat badawczy stanowią w mojej ocenie o istotnym (znacznym) wkładzie Autorki w rozwój nauk prawnych w dyscyplinie prawo.

2) Pozostałe publikacje stanowiące osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki

Niezależnie od ww. rozprawy Oceniana posiada inne znaczące osiągnięcia naukowe, na które składają się pozostałe publikacje naukowe, aktywny udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych oraz prowadzenie badań w ramach projektów badawczych.

Pozostałe publikacje powstałe po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych obejmują: jedną monografię, część komentarza do Kodeksu postępowania administracyjnego dotycząca mediacji, 21 artykułów naukowych opublikowanych w pracach zbiorowych i czasopismach prawniczych (w tym dwa w języku angielskim), głosę do uchwały pełnego składu NSA oraz diagramy procedur wraz z komentarzem w Systemie Informacji Prawnej LEX. Dorobek konferencyjny Ocenianej to Jej aktywny udział w 10 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, na każdej z wygłoszonym referatem. Nadto Oceniana uczestniczyła w kolejnych 6 konferencjach z przekazaniem do publikacji referatem oraz w projekcie badawczym pt. „Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym”.

Zainteresowania naukowe Habilitantki koncentrują się wokół następujących obszarów badawczych:

- 1) europeizacji postępowań administracyjnych,
- 2) współczesnych problemów administracji publicznej, w tym prawnych form działania administracji,
- 3) sądowej kontroli administracji, w szczególności instytucji pytań prawnych oraz środków zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym,
- 4) dostępu do informacji publicznej,
- 5) reglamentacji działalności gospodarczej, w tym wprowadzania do obrotu produktów biobójczych.

W ramach pierwszego obszaru badawczego: europeizacja postępowań administracyjnych poza zrecenzowaną już monografią *Zintegrowane z prawem Unii Europejskiej postępowania administracyjne* (Warszawa 2017), Autorka opublikowała 6 artykułów analizujących wybrane zagadnienia z tego zakresu. W artykule *Przedmiot regulacji postępowania administracyjnego w bezpośrednio skutecznych unijnych normach procesowych*, w: *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy*

prawnoadministracyjne, red. J. Sługocki, Tom II, Presscom, Wrocław 2014, s. 413–433, przedstawiła wybrane unormowania o charakterze procesowym zawarte w unijnych rozporządzeniach, które są bezpośrednio stosowane przez organy krajowe w postępowaniach determinowanych prawem unijnym. Z kolei w opracowaniu *Internacionalne (zintegrowane) postępowanie administracyjne – zarys koncepcji*, w: *Internacionalizacja administracji publicznej. Materiały z konferencji SEAP, Lwów 9–12 czerwca 2013 r.*, red. Z. Czarnik, J. Posłuszny, L. Żukowski, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 393–410, przekonywująco dowodzi, że występowanie w prawie unijnym bezpośrednio skutecznych unijnych norm procesowych, w tym wiążących organy krajowe, może uzasadniać potrzebę wyodrębnienia szczególnego rodzaju postępowań administracyjnych uwarunkowanych unijnym prawem formalnym. Na tym tle formułuje modele takich procedur, które później szerzej bada w rozprawie habilitacyjnej. W ramach ww. pierwszego obszaru badawczego Oceniana prowadziła nadto prace badawcze nad problematyką metod europeizacji prawa w ujęciu kodyfikacji kompleksowej i sektorowej, co znalazło wyraz w artykule *Methods of administrative procedure standardization in European Union Law. Towards integrated administrative proceedings*, w: *Administrative Law and Science in the European Context*, Vol. 1, red. J. Sługocki, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2015, s. 122–139 oraz w opracowaniu *Concept and Scope of the Europeanization of Administrative Proceedings Law – a theoretical perspective*, w: *Current Developments in Public Law in European Countries. Selected Issues*, red. P. Bieś-Srokosz, J. Srokosz, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2016, s. 99–109. W ramach tych badań podjęła również kwestię zakresu stosowania unijnych norm procesowych przez organy krajowe w oparciu o propozycje przyjęcia modelu kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej opracowanego przez ReNEUAL oraz projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej dołączonego do rezolucji PE z 9 czerwca 2016 r. (dokument 2016/2610(RSP)), jak również regulacji sektorowych (*Zakres stosowania unijnych i krajowych norm proceduralnych przy wydawaniu decyzji administracyjnych przez organy państw członkowskich*, w: *Kodeks postępowania administracji Unii Europejskiej*, red. J. Supernat, B. Kowalczyk, Wydawnictwo EuroPrawo, Warszawa 2017, s. 215–225). Nadto Oceniana podjęła badania z zakresu aksjologicznego wymiaru postępowań administracyjnych determinowanych unijnym prawem procesowym, a ich wyniki zamieściła w opracowaniu *Aksjologia zintegrowanych postępowań administracyjnych*, w: *Aksjologia prawa administracyjnego*, Tom I, Red. J. Zimmermann, Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 951–964, wskazując, iż wartości zakotwiczone w

regulacjach procedur zintegrowanych mają zróżnicowany charakter, choć koncentrują się wokół idei dobrej administracji oraz prawa do rzetelnego procesu i sprawiedliwości proceduralnej jako wartości podstawowych. Wreszcie w opracowaniu *Zasada trwałości decyzji w postępowaniach administracyjnych zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej*, w: *Zasady w prawie administracyjnym. Teoria, praktyka, orzecznictwo*, red. M. Stahl, Z. Duniewska, A. Krakala, Wolters Kluwer, Warszawa 2017 (w druku), zajęła się zjawiskiem modyfikacji zasady trwałości decyzji administracyjnych na skutek przyjmowania przez prawodawcę unijnego odmiennych przesłanek i trybów wzruszania decyzji ostatecznych wydawanych przez organy państw członkowskich.

W ramach drugiego obszaru badawczego – współczesnych problemów administracji Autorka podejmuje problematykę modernizacji zmian rozwiązań procesowych zawartych w Kodeksie postępowania administracyjnego, w tym wprowadzenia do regulacji ustawowej nowych instytucji prawnych, w szczególności umowy administracyjnej oraz mediacji jako odpowiedzi na wyzwania i problemy oraz postulaty efektywności administracji publicznej. W artykule *Umowa jako forma działania administracji publicznej (w analizie J.S. Langroda)*, w: *Teoria instytucji prawa administracyjnego. Księga pamiątkowa prof. Jerzego Stefana Langroda*, red. J. Niczyporuk, PAN, Paryż 2011, s. 441–454, przedstawiła charakteryzujące się aktualnością poglądy J.S. Langroda wyrażone w nieznanej szerzej w Polsce pracy pt. *Le contrat – instrument d'action des Administrations publiques* (opublikowanej w: „Annales Universitatis Saraviensis. Rechts- u. Wirtschaftswissenschaften. Droit – Economie”, z. 1(IV)/1955), wskazując, iż szczególnym wyzwaniem dla ustawodawcy w zakresie regulacji umów administracyjnych jest zrównoważenie pozycji prawnej stron przy jednoczesnym zagwarantowaniu realizacji interesu publicznego. Z kolei, mając na uwadze nowelizację Kodeksu postępowania administracyjnego zmierzającą m.in. do szerszego wprowadzenia postępowania uproszczonego, w opracowaniu *Ciężar dowodu a zasada prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym*, w: *Jednostka wobec władczej ingerencji administracji publicznej*, red. E. Wójcicka, Tom II, Wydawnictwa AJD, Częstochowa 2013, s. 94–102 zasygnalizowała potrzebę nowego sposobu postrzegania zasady prawdy obiektywnej w świetle nakładania w przepisach szczególnych na strony postępowania administracyjnego obowiązków związanych z przedstawieniem określonej dokumentacji, co w istocie przenosi na te podmioty ciężar udowodnienia pewnych faktów. Co do zaś instytucji mediacji w postępowaniu administracyjnym to został jej poświęcony komentarz do Działu II Rozdziału 5a Kodeksu postępowania administracyjnego, pod red. M. Jaśkowskiej i A. Wróbla (Wolters Kluwer, Warszawa 2017, w druku).

W trzecim obszarze badawczym – aktualnych zagadnień związanych z sądownictwem administracyjnym Autorka analizuje w szczególności problematykę jednolitości stosowania prawa przez sądy administracyjne jako czynnika służącego zapewnieniu pewności prawa, równości wobec prawa czy bezpieczeństwa prawnego obywateli. Uwzględniając realia konstytucyjne oraz członkostwa Polski w Unii Europejskiej już w rozprawie doktorskiej dokonała analizy porównawczej instytucji pytań prawnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, uzupełniając podjęte rozważania w przygotowanej do druku monografii *Instytucja pytań prawnych w sprawach sądowoadministracyjnych* nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer (Warszawa 2010, ss. 536), a następnie kontynuując w ramach opracowania: *Uchwały NSA – między siłą autorytetu a mocą ogólnie wiążącą*, „Przegląd Sądowy” 2010, nr 10, s. 5–15; oraz artykułu *Odmowa podjęcia uchwały przez Naczelnny Sąd Administracyjny*, w: *Sądowa kontrola administracji publicznej. Doświadczenia, dylematy, perspektywy*, red. E. Wójcicka, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2017, s. 31–52. W tym zakresie warto podkreślić, że Autorka doszła do słusznego przekonania, że konstrukcja mocy wiążącej uchwał naczelnego Sądu Administracyjnego nie ma przejrzystego charakteru, co powoduje, iż rozstrzygnięcia powiększonych składów sędziowskich jedynie w pewnym stopniu wpływają na jednolitość orzecznictwa sądowego, nie dając pełnych gwarancji usuwania powstałych rozbieżności. Istnieje zatem realna możliwość powielania sytuacji, w których tożsame zagadnienia nie tylko o charakterze materialnym, lecz nawet procesowym, będą rozstrzygane odmiennie w zależności od składu orzekającego. Również w kwestii odmowy podjęcia uchwały przez Naczelnny Sąd Administracyjny zasadny jest wniosek, że konieczne jest wypracowanie w judykaturze i w doktrynie standardów postępowania w przypadku zbiegu pytań prawnych. Warty uwagi jest też artykuł *Sądowa kontrola decyzji organów krajowych wydawanych w postępowaniach zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2017, nr 5, w którym Autorka analizuje szereg dyrektyw dotyczących oceny przez sąd naruszeń przepisów postępowania odnoszących się do norm proceduralnych pochodzenia unijnego albo determinowanych prawem unijnym, które stosował bądź powinien zastosować organ administracji. Nie bez znaczenia dla dorobku Ocenianej pozostaje też problematyka środków prawnych właściwych procedurze sądowej z punktu widzenia gwarancji proceduralnych jednostek oraz efektywności postępowania sądowoadministracyjnego. W tym kontekście należy wskazać na głosę do uchwały pełnego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 października 2009 r., I OPS 10/09, „Głosa” 2010, nr 2, s. 104–110, w której Autorka przedstawiła szereg uwag krytycznych do

konstrukcji podjętej uchwały oraz przyjętego w niej stanowiska interpretacyjnego dotyczącego charakteru wymogu przytoczenia podstaw kasacyjnych. Z kolei w opracowaniu *Zmiany regulacji skargi kasacyjnej i postępowania kasacyjnego w świetle zasad postępowania sądowoadministracyjnego*, w: *Zasady postępowań sądowych w świetle ostatnich nowelizacji*, red. D. Gil, E. Kruk, Wydawnictwo KUL, Lublin 2016, s. 227–248, Oceniana dokonała oceny nowelizacji ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z 9 kwietnia 2015 r. w zakresie zaskarżania orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych. Przyjęte rozwiązania przeanalizowała z punktu widzenia ich wpływu na realizację zasad postępowania sądowoadministracyjnego. Badania dotyczące tego środka prawnego stanowią kontynuację wcześniejszych Jej zainteresowań, których przejawem było autorstwo pierwszej w Polsce monografii dotyczącej skargi kasacyjnej w postępowaniu sądowoadministracyjnym (Toruń 2005, ss. 127). Warto zauważyć, że Oceniana zajęła się również nowym rodzajem środka zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym, jakim jest wprowadzony od 1 czerwca 2017 r. sprzeciw od decyzji wydawanych w trybie art. 138 § 2 k.p.a. (*Sprzeciw od decyzji jako środek zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym*, w: *Efektywna ochrona prawna jednostek. Uwarunkowania, wyzwania, perspektywy*, red. E. Wójcicka, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2018, w druku) i aczkolwiek przyjęte rozwiązania ocenia pozytywnie, to wskazała na mankamenty regulacji m.in. związane z wyłączeniem instytucji uczestników postępowania z art. 33 p.p.s.a., co prowadzi do ograniczenia dostępu do sądu zwłaszcza w odniesieniu do stron postępowania administracyjnego, które nie wniosły sprzeciwu od decyzji kasacyjnej. W tym kontekście postulat wprowadzenia obowiązku zawiadomienia pozostałych stron postępowania administracyjnego o fakcie wniesienia sprzeciwu do sądu uznać należy za zasadny.

Istotna część dorobku Ocenianej stanowią prace z kolejnego czwartego obszaru badawczego – dostępu do informacji publicznej. W tej mierze zwracają uwagę obszerne artykuły *Tajemnica przedsiębiorcy jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych)* oraz *Prywatność osoby fizycznej jako ograniczenie jawności informacji publicznych (w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych)*, oba opublikowane w zbiorze *Jawność i jej ograniczenia*, red. G. Szpor, Tom IV – *Znaczenie orzecznictwa*, red. M. Jaśkowska, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 126–186. Powstały one w ramach realizacji projektu badawczego pt. „Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym”. Kontynuacją tej tematyki jest artykuł *Przesłanki odmowy udostępnienia informacji publicznej w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej (ze szczególnym uwzględnieniem tajemnicy przedsiębiorcy i ochrony interesów*

handlowych), w: *Europeizacja prawa publicznego – zagadnienia systemowe*, red. E. Wójcicka, B. Przywora, M. Makuch, Wydawnictwo AJD, Częstochowa 2015, s. 111–126, w którym Autorka wskazała na problemy natury legislacyjnej i orzeczniczej związane z ustanawianiem przez prawodawcę unijnego odrębnych przesłanek odmowy udostępnienia informacji publicznej przez organy krajowe, które nie są tożsame z rozwiązaniami przyjmowanymi w ustawodawstwie krajowym, a także seria procedur z zakresu dostępu do informacji publicznej opublikowanych w 2014 r. (z późniejszymi aktualizacjami) w Systemie Informacji Prawnej LEX w części LexNavigator.

Ostatnim piątym obszarem badawczym, wykraczającym nieco poza zagadnienia procesowe, jest problematyka obejmująca w dużej mierze administracyjne prawo materialne – reglamentację działalności gospodarczej, w tym wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych. W tym zakresie Oceniana jest autorką monografii *Produkty biobójcze – prawne aspekty wprowadzania do obrotu*, TNOiK, Toruń 2013, ss. 343. Bada w niej, fundamentalne z punktu widzenia przedsiębiorców sektora chemicznego, zagadnienia praktyczne obejmujące m.in. klasyfikację produktów biobójczych, procedurę zatwierdzania substancji czynnych do zastosowania w produktach biobójczych, procedury udzielania krajowych i unijnych pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych i ich zmiany, ochronę i udostępnianie danych dotyczących produktów biobójczych, wzajemne uznawanie pozwoleń i handel równoległy, warunki wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i jego monitorowanie oraz zagadnienia intertemporalne związane z unijnym przeglądem substancji czynnych i zmianą aktu normatywnego regulującego wprowadzanie do obrotu tego typu produktów. Jest to pierwsze kompleksowe opracowanie tej tematyki, uwzględniające krajowe i unijne regulacje prawne (m.in. dyrektywę 98/8/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 528/2012). Tematyka ta jest przedmiotem zainteresowania w kilku innych artykułach naukowych: *Postępowanie w sprawie wydawania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych*, w: *Przegląd dyscyplin badawczych pokrewnych nauce prawa i postępowania administracyjnego*. Zjazd Katedr prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego, Kazimierz Dolny nad Wisłą 19–22 września 2010 r., red. S. Wrzosek, M. Domagała, J. Izdebski, T. Stanisławski, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 313–334; *Krajowe i unijne środki zaskarżenia rozstrzygnięć w przedmiocie pozwoleń na produkty biobójcze*, w: *Szczególne środki zaskarżenia w ujęciu komparatystycznym*, red. D. Gil, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 423–441; oraz *Regulacja prawna wprowadzania do obrotu produktów biobójczych w świetle rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 528/2012 – zagadnienia wybrane*, „Przegląd Prawa

Ochrony Środowiska” 2014, nr 4, s. 163–184. W tym przedmiocie zwraca też uwagę opracowanie *Problemy administracyjnej kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych (na przykładzie kontroli sanitarnej)*, w: *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Wolter Kluwer, Warszawa 2017, s. 418–430, w którym wykazano szereg mankamentów regulacji prawnych w zakresie kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych uniemożliwiających w praktyce właściwy nadzór nad rynkiem biocydów. Autorka zasadnie postuluje wprowadzenie do ustawodawstwa dotyczącego Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz produktów biobójczych konkretnych zmian poprzez przyznanie szczególnych kompetencji decyzyjnych oraz do pobierania próbek produktów biobójczych w toku czynności kontrolnych, jak również obowiązków sygnalizacyjnych umożliwiających współpracę między organami inspekcji sanitarnej i Prezesem Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

Reasumując tę część oceny, która dotyczy dorobku publikacyjnego, poza zrecenzowaną już rozprawą habilitacyjną, należy podnieść, że dorobek ten choć nie jest obszerny to w znacznej mierze jakościowo znaczący. Są pośród tych publikacji i takie, które spełniając wymogi rzetelności merytorycznej i warsztatowej charakteryzują się czymś więcej, a mianowicie innowacyjnością. Owa innowacyjność wyraża się w prowadzeniu badań w obszarach dotąd naukowo mniej eksploatowanych, które to badania z jednej strony są atrakcyjne teoretycznie, a z drugiej przydatne praktycznie. Do takich niewątpliwie zaliczyć należy badania nad europeizacją prawa procesowego oraz reglamentacją działalności gospodarczej, w szczególności wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, osadzonymi na tle istoty i zakresu ingerencji państwa w gospodarkę w warunkach współczesności. Tak określony przedmiot badań, nadto realizowany w integralnym związku teorii z praktyką dobrze świadczy o owej innowacyjnej postawie badawczej Habilitantki.

3. Inne formy aktywności naukowej Habilitantki

Za zauważalny uznać należy dorobek Ocenianej związany z aktywnym udziałem w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Warto odnotować, że Oceniana na każdej z dziesięciu znaczących konferencji występowała z referatem, w tym również na konferencjach zagranicznych w Paryżu w 2011 r., we Lwowie w 2013 r. i w Berlinie w 2014 r.). Pośród krajowych konferencji, w których Oceniana uczestniczyła były tak znaczące jak m.in.: Ogólnopolska Konferencja Naukowa Publicznoprawne ograniczenia jawności – wybrane zagadnienia, Warszawa – 5 grudnia 2013 r. (Uniwersytet Kardynała Stefana

Wyszyńskiego w Warszawie), gdzie Habilitantka wygłosiła referat pt. „Problematyka ograniczeń jawności w zintegrowanym postępowaniu administracyjnym”; Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej i Międzynarodowy Kongres Administratywistów, Szczecin – Berlin – 21–24 września 2014 r., z Jej referatem pt. „Przedmiot regulacji postępowania administracyjnego w bezpośrednio skutecznych unijnych normach procesowych”; Ogólnopolska Konferencja Naukowa Model kodeksu postępowania administracyjnego Unii Europejskiej – perspektywa polska, Wrocław – 22 kwietnia 2016 r. (Uniwersytet Wrocławski), z referatem pt. „Zakres stosowania unijnych i krajowych norm proceduralnych przy wydawaniu decyzji administracyjnych przez organy państw członkowskich”; Ogólnopolska Konferencja Naukowa Zasady postępowań sądowych w świetle ostatnich nowelizacji, Sandomierz – 25 kwietnia 2016 r. (Katolicki Uniwersytet Lubelski, WZPiNoS w Stalowej Woli), na której wygłosiła referat pt. „Zmiany regulacji skargi kasacyjnej i postępowania kasacyjnego w świetle zasad postępowania sądowoadministracyjnego.

Oceniana na kolejnych sześciu konferencjach aczkolwiek nie wygłosiła referatu to zgłosiła stosowne opracowanie do materiałów pokonferencyjnych, w tym:

1) na Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej, Kazimierz Dolny nad Wisłą – 19–22 września 2010 r. (Katolicki Uniwersytet Lubelski); referat pt. „Postępowanie w sprawie wydawania pozwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych”;

2) na Międzynarodową Konferencję Naukową Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej Teoria nauk administracyjnych – aktualność dzieła profesora Jerzego Stefana Langroda, Paryż – 23–26 września 2011 r. (SEAP, PAN), referat pt. „Umowa jako forma działania administracji publicznej (w analizie J.S. Langroda)”;

3) na Międzynarodową Konferencję Naukową Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej Internacjonalizacja prawa administracyjnego, Lwów – 9–12 czerwca 2013 r. (SEAP, Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemyślu); referat pt. „Internacjonalne (zintegrowane) postępowanie administracyjne – zarys koncepcji” oraz głos w dyskusji;

4) na Ogólnopolską Konferencję Naukową „Łódzkie Spotkania Prawnicze” Nowe wyzwania administracji i prawa administracyjnego w ochronie środowiska, Łódź – 25 listopada 2015 r. (Uniwersytet Łódzki), referat pt. „Problemy administracyjnej kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych”;

5) na Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego Aksjologia Prawa Administracyjnego, Zakopane – 18–21 września 2016 r. (Uniwersytet Jagielloński), referat pt. „Aksjologia zintegrowanych postępowań administracyjnych”;

6) na Ogólnopolską Konferencję Naukową „Łódzkie Spotkania Prawnicze” Zasady a prawo administracyjne, Łódź – 23 listopada 2016 r. (Uniwersytet Łódzki), referat pt. „Zasada trwałości decyzji w postępowaniach administracyjnych zintegrowanych z prawem Unii Europejskiej”.

Odnotowania wymaga, że Habilitantka wykazała mniejszą aktywność, jeżeli chodzi o Jej udział w zespołach badawczych realizujących projekty badawcze. Jednak mimo że uczestniczyła tylko w jednym projekcie badawczym pt. „Model regulacji jawności i jej ograniczeń w demokratycznym państwie prawnym” (DOBR/0075/R/ID2/2013/03, współfinansowanym ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju a kierowanym przez dr hab. Grażynę Szpor, prof. UKSW) jako jeden z wykonawców zadania 1.04. „Opracowanie klasyfikacji publicznoprawnych ograniczeń jawności i problemów stosowania prawa z uwzględnieniem orzecznictwa sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego” to zwraca uwagę Jej aktywność w zabiegach o takie projekty. W 2013 r. występowała – po części skutecznie – do Narodowego Centrum nauki z wnioskiem o dofinansowanie projektu badawczego pt. „Wpływ bezpośrednio skutecznych unijnych norm procesowych na rozstrzyganie indywidualnych spraw w postępowaniu administracyjnym. Zintegrowane postępowanie administracyjne” w ramach konkursu SONATA. Projekt został zakwalifikowany do II etapu oceny merytorycznej, jednak ostatecznie nie uzyskał dofinansowania, choć w recenzjach wskazano m.in. na: „1) nowatorski charakter proponowanych badań i spodziewanych wyników; 2) duże znaczenie tychże badań oraz spodziewanych wyników dla rozwoju polskiej i unijnej teorii prawa administracyjnego oraz dla praktyki stosowania prawa unijnego i polskiego; 3) relatywnie niewielkie projektowane koszty planowanych badań, w zestawieniu z ogromem wyzwań”. To zaś dobrze rokuje na przyszłość. Mając to na uwadze i uwzględniając, że ww. skromna aktywność naukowa jest rekompensowana innymi formami działalności naukowej stwierdzam, że w mojej ocenie osiągnięcia naukowe dr Martyny Barbary Wilbrandt-Gotowicz po uzyskaniu stopnia naukowego doktora są wystarczające aby uznać, że stanowią znaczny wkład Autorki w rozwój nauk prawnych w zakresie prawa, a Jej aktywność naukowa jest zauważalna.

4. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej Habilitantki

Habilitantka posiada znaczący dorobek dydaktyczny i osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki. Od 2009 roku jest zatrudniona w Katedrze Postępowania Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie na stanowisku adiunkta. Jest członkiem Stowarzyszenia Administracji Publicznej. Współpracuje jako ekspert ze Stowarzyszeniem Naukowym Centrum Prawno-Informatyczne. Prowadzi szkolenia dla pracowników administracji publicznej.

W ramach działalności dydaktycznej na Uczelni Oceniana prowadzi wykłady, ćwiczenia i seminaria z zakresu postępowania administracyjnego i sądowniczo-administracyjnego dla studentów prawa i administracji I i II stopnia. Jest znana z przekonującego toku wywodu i umiejętnością zainteresowania słuchaczy przekazywanymi treściami. To zaś zdaje się być wynikiem nie tylko umiejętności przekazu wiedzy ale przede wszystkim dobrej znajomości problematyki.

Habilitantka była promotorem 58 prac magisterskich i licencjackich z zakresu prawa i postępowania administracyjnego. Recenzowała blisko 40 takich prac. Prowadzi seminaria dyplomowe i magisterskie. Jest stałym członkiem Komisji Rekrutacyjnej Wydziału Prawa i Administracji UKSW.

Dobra znajomość problematyki prawa UE umożliwiła Jej udział w opracowaniu w ramach Naukowego Centrum Prawno-Informatycznego znaczącej Analizy prawnej regulacji objętych projektem ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa implementującej dyrektywę PE i Rady UE 2016/1148 z 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium UE.

W świetle powyższych dokonań uznać należy, że Habilitantka jest aktywnym pracownikiem naukowym, rozpoznawalnym w Polsce. Można natomiast zastanawiać się nad tym, czy Oceniana spełnia wymagania ustawowe w zakresie międzynarodowej aktywności naukowej, ale nie sposób na to pytanie odpowiadać bez odniesienia się do trudności na jakie napotykają prawnicy na arenie międzynarodowej, o czym pisałem wyżej. Przede wszystkim odnotowania wymaga, że Habilitantka nie pozostaje we współpracy międzynarodowej bierna. Bierze bowiem udział w międzynarodowych konferencjach naukowych. Odebrała dwa dłuższe staże naukowe (Nancy i Paryż). Uczestniczyła w kilku wyjazdach studyjnych. I choć dorobek naukowy Habilitantki nie jest szerzej znany w nauce międzynarodowej to uproszczeniem byłoby sądzić, że jest tam nieobecna. Nadto problematyka porównawcza jest dość często obecna w Jej badaniach, a jeżeli tak to można przyjąć, że i w tym zakresie stosowny wymóg jest spełniony

5. Uwagi końcowe

Dokonana wyżej analiza ustawowo wymaganych dokonań Habilitantki pozwala – w mojej ocenie – na sformułowanie generalnego wniosku, że dr Martyna Barbara Wilbrandt-Gotowicz spełnia przesłanki nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Spełnienie owych przesłanek szczegółowo wykazałem w toku dotychczas dokonanej oceny. W tym miejscu chciałbym się skupić na tym co najważniejsze, a mianowicie podjąć próbę określenia miejsca i roli Habilitantki w nauce prawa, w szczególności w nauce prawa administracyjnego i postępowania administracyjnego. Stopień naukowy doktora habilitowanego powinien być bowiem nadawany tym badaczom, którzy nie tylko nabyli umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych ale mają osiągnięcia naukowe, bez których określona dyscyplina naukowa byłaby uboższa. I z takimi właśnie naukowymi osiągnięciami mamy do czynienia w przypadku Habilitantki, która jako jedna z pierwszych, skierowała swoje zainteresowania badawcze na zintegrowane z prawem UE postępowania administracyjne. W ich ramach poszukiwała tego co atrakcyjne teoretycznie i jednocześnie przydatne praktycznie. Zrazu były to ogólne kwestie związane z tożsamością tej dziedziny, później problematyka porównawcza, a następnie problematyka integrowania postępowań administracyjnych z prawem UE. W tej dziedzinie Habilitantka zaznacza swoją obecność w nauce. Oceniając sylwetkę naukową Habilitantki nie sposób też abstrahować od Jej dokonań w sferze dydaktyki. Podnoszona już bogata i wszechstronna wiedza, wysoki poziom wykładów, wreszcie zainteresowanie jakim się cieszą u studentów różnych form kształcenia to cecha pożądana u pracownika naukowo-dydaktycznego.

Mając to wszystko na uwadze stwierdzam, że:

1. Dr Martyna Barbara Wilbrandt-Gotowicz posiada osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, stanowiące wkład w rozwój nauki prawa w rozumieniu art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki;

2. Od czasu uzyskania pierwszego stopnia naukowego Habilitantka wykazała się istotną aktywnością naukową, w rozumieniu art. 16 ust. 1 *in fine* tej ustawy.

To zaś przesądza o tym, że istnieją podstawy do kontynuowania czynności przewodu habilitacyjnego i nadania Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa.

Warszawa, 18 kwietnia 2018 r.